e 159.

5951

Kuldkalad.
Beniere.

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

133

Eesti Üliöpilaste Seltsile

Wanemuise näitelawa poolt.

Kuldkalad.

Pilkenali ühes vaatuses.
Beniére.

Saksakeelse tõlke järele
H. Rebane.

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

Wanemuise näitelawa
Nowembri kuu.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu
76083

Osalised:

Belluche
Giboin.
Nivolet
Martin
Proua Belluche
Preili de la Haye.
Hélène
Tüdruk

Adwokadi töötuba.

I etendus.

Härra ja proua Belluche.

[Belusche istub kamina juures ja loeb ajalehte. Ta on esialgu üksi näitelawal. Siis tuleb proua B.]

Pr. Belluche. Kell kaksteistkümmend. Kirikukell lõi kaksteistkümmend ja linna kell ka. Aga muidugi ei ole keegi weel siin! [Lühikene wahe aeg] Wõib olla et sinu härra wäimees gümnaasiumis auhindasid on saanud, — Sinu arwamise järele on ta ju ilmaime, — aga korralikkuse eest ei ole talle küll ialgi auhinda antud.

Belluche [edasi lugedes] Nad tulewad kohe.

Pr. Belluch. Wäga armas, hää eine walmistada ja teda pärast jälle külmaks minna lasta.

ah minu tütre mehelemineк ei ole minu õnne juures midagi muutnud.

Belluche Minu arwamise järele ei ole sul ühtgi põhjust kaebamiseks.

Proua Belluche Minu unistused, minu plaanid, kuhu on nad jäänud

Belluche Sinu plaanid? [Paneb ajalehe ära]

Proua Bell. Ma lootsin - - ja loota tohib ometi - Ma lootsin muu seas, et meie täna õigel ajal einet saaksime wõtta -

Belluche [wõtab jälle oma ajalehe]

Pr. Belluche. . . einet wõtta, nagu seda kõik maailm teeb, kui toit weel soe on, . . kuni ta weel maitsew on . . ! Kui sul weel oma kõnetunnid oliwad, pidime meie igapäew isesajal sööma, kord kell 10, kord kell 1. mõnikord kell 2, aga

mitte ühte korda õigel ajal!
Kui selle läbi minu kõht rikutud on.. Sinul on see ükskõik!

Belluche Sa liialdad. Sa ei taht-nud kunagi sellest aru saada et minu kliendid, minu tarvitajad..

Pr. Belluche Sul ei ole ju neid enam! Sa andsid ju kõik omad kliendid oma wäimehele, sellele imeloomale, edasi! Suurepäraline mees! Tal ei ole niipalju wiisakust et õigel ajal tuleks, kui ta kutse on saanud.

Belluche Siisgi, minu armas! Mul on weel kliendisid. Mul on weel kliendisid, ehk see küll awalikult teada ei ole. Iseenesest mõista olen ma kõik oma asjad Nivolet'le edasi andnud, kui ta meie tütre ära wõttis. Aga sellegi pärast on mõned asjad järele jäänud, mida mi-

ma üksi tunnen ja mille juhti-
mise ma enese kätte olen jätnud,
et meie wäimehel tüütawate eel-
töödega tegemist ei oleks.
Pr. Belluche Meie wäimees? Ütle pa-
rem:- Sinu wäimees, sest et sina
selle abielu sobitanud oled.
Belluche Kui sule niiwiisi rohkem
meelejärele on, siis olen mina
selle abielu sobitanud, ja mul
ei ole sugugi kahju ... just wastu-
oksa! Meie Nivolet on tore ini-
mene. Tema teeb meie tütre õnne-
likuks ja see on mulle pääasi.
Pääle selle on ta täismees, kellel
pää õige koha pääl on. Kui ma
mitte silmad lahti ei oleks pida-
nud, oleks ta mind abielu kon-
trahiga põhjalikult sisse wedanud.
Nivolet tunneb seadust, minu ar-
mas... ja see on harulдане asi
adwokadi juures. [wäikese waheaja
järele] Nüüd pean ma talle ai-

nüüd weel paar wäikest konksu
kätte õpetama; need on mõni-
kord palju tähtsamad kui sea-
dus. Ma armastan seda poissi
ta tuletab mulle mu noorust
meelde.

Pr. Bellucke Sinu noorust?! Ma
teadsin ju, et sul ühtegi mõist-
likku põhjust ei olnud seda isan-
dat omale wäimeheks wõtta.

Bellucke [wihaselt] Misjaoks
oli see mõistlik põhjus? [Waheaeg]

Pr. Bellucke Wäga lõbus niiwiisi
oodata [uus wahe aeg].

Bellucke Sul oliwad siis oma plaa-
nid? Seletusta ometi natuke.

Pr. Bell. Mis tarwis? Kuidas wõib
niisugune inimene nagu sina,
minu plaanide wastu huwi-
tust tunda?

Bellucke Ma olen niisamasugune
inimene, nagu teisedgi, wõib olla
natuke parem.

Pr. Belluche. Kas see sinu kindel arwamine on?

Belluche. Mis wõid sa mulle ette-heita? Meil on, mis meil tarwis laheb. Ma wõiksin Sulle isegi näidata, aga ära sunni mind, ometi sulle kõik seda hääd ütlema, mis ma enesest arwan! Kui sinu plaanid mõistlikud on, siis olen ma walmis neid täitma.

Pr. Bell. Mul on näituseks plaan, seda tuba siin minu salongiks ümber muuta.

Belluch [elawalt] Ei! Seda ei tohi ilmasgi sündida. Minu töötuba puutuda? ... Ilmasgi!

Pr. Belluche. Aga - mu Jumal! Sul ei ole ju klientisid enam! Mis jaoks sul siis weel töötuba tar-wis lähel?

Belluche. Ükstakõik! Mul on töö-tuba tarwis ja ma tahan Sulle

ka ütelda, mispärast!
Pr. Bell See on aimukene ilus tuba meie korteris.
Belluche Ükskõik! Mind köidawad selle toa külge hulk õnnelikka mälestusi. Siin olen mina elanud... siin olen ma tööd teinud... siin olen ma raha teeninud! Ja, siin selles nurgakeses kamina ees, selle wana wõru taga, olen ma rohkem kui kolmsada tuhat franki kokku ajanud. Suurema osa omast õnnest wõlgnen ma sellele waiksale toale? Siin on minu kliendid mulle oma lood ära jutustanud, siin olen ma nende saladusi kuulnud, saladusi, oh - kui ma neist rääkida tahaksin! Mõnikord käisiwad nad tõega kokku, suuremalt jaolt oli aga kõik wale!
Pr. Bell [sapiselt] Sulle oli see ju ükskõik, arwan ma?

Belluche Täielikult ... kui kliendid aga ainult maksiwad [dühikese vahe aja järele] Siin olen ma protokollisi kokku seadnud ja tunnistajate ütelusi üles tähendanud, mis imewäärilised oliwad. Kõige imewäärilisemad mõtelsin ma aga ise wälja.

Pr. Bell. Aha!

Belluch See oli mõnikord tarwilik, et inimestele, kes minu käest nõuu tulwad küsima, rõõmu teha. Ja, ma andsin inimestele lootust, kui nad minu juurde tuliwad ja lootus on lõpulikult kõige puhtam õnn. Seda õnne jagasin ma kõigile poole täies kamaluga wälja ilma et ma selle juures oleksin kauplenud ehk pääd murdnud: Ah, kui õnnelikud kõik need hääd inimesed oliwad, kui nad minu juurest ära läksid! Wõidetud

protsessist unistada on nii suur lõbu, iseäranis, kui sa tead, et sul õigus ei ole! Mul ei olnud kunagi südant waese inimese käest tema unistust röövida. Nii olen ma tuhanded ja tuhanded protsessid üksteisekõrwale ladunud

Pr. Bell Ja-ja!

Belluche Imestamisewäärilised protsessid!

Pr. Bell Jamuidugi – Ja muidugi!

Belluche See oli kõigeilusam aeg minu elust!

Pr. Bell Mõnikord tuli ka wäikeseid sissekukkumisi ette.

Belluche Muidugi-ka seda! Sarnased asjad ei wõi ju ära jääda, aga ometigi õige harwa! Üleüldse ei ole aga kliendid kunagi oma advokadiga rahul See on just kui haigus.

Pr. Belluche Minu mälestused selleest toast ei ole mitte nii armsad, kui sinu omad. Kui ma mõnikord siia juhtusin, sagedasti ei tulnud seda nii ette, - siis nägin ma inimesi ka õige purwa näoga siin istumas

Belluche Inimesed tewad mõnikord sarnasid nägusi

Pr. Bell Need ei olnud mitte wäga sõbralikud näod! Ja ma olen mõnda näinud, kes wiha pärast rääkida ei saanud.

Belluche Wiha pärast? See pidi rõõm olema. Rõõm teeb keele tuks.

Pr. Bell Wiha ka.

Belluche Noh, sõik ei kaotanud ometigi oma protsessi.

Pr. Bell Ei, aga keegi ei olnud rahul.

Belluche Muidugi, kui maksta tarwis oli! Siis ei ole nad kunagi rahul. See silmapilk ei ole

neile mitte armas, seda ma ei
saiga sugugi [diitikeine wahe aeg]!
Adwokadile maksta ei tee ku-
nagi suurt lõbu. Kui ma mõnda
meelde tuletan, pean ma weel-
gi naerma! Nad tegiwad
liiga kentsakad näod, kui
ma neile arwe ette panin — Ei
selle toa külge ei lase ma puu-
tuda!!

Fr. Bell. Siis oli mul ometi õigus,
kui ma ütlesin, et minu olemi-
ses midagi ei ole muutunud!

Belluchi Noh ma luban sulle, et
meie, tänasest päewast pääle
punkti päält õigel ajal sööma
hakkame

R. Bell. Homme wahest! Täna kind-
lasti weel mitte!

Belluch Sääl on meie lapsed!

2 etendus.

Endised Nivolet; tema naene
Helene.

Pr. Bell. Õieti sord. Ainult kaks-kümmend minutit hiljem ja see on peaaegu õigel ajal! Ma olin wihane. Ärge pahaks pange! [Teretawad] Kuidas läheb mu lapsl?

Helene Hästi mammakene ... nägu hääl lapsel punagi.

Pr. Bell Ah sina! - - Nüüd lasen ma söögi lauale tuua wõid [Läheb ära]

3 etendus.

Niwolet Armas äiapapa! Minu tuntud tagasi hoid likkuse päale waatamatta, mille päale ma weidi uhke olen, pean ma süsgi ütlema, et ma täna ise enesega wäga rahul olen

Belluche Ma olen ka Teiega rahul, minu armas sõber.

Niwolet Teie ei tea ju weel, mis ma teinud olen

Belluche On mulle ükskõik!..

Ma olen Teiega rahul Teie tee-
te minu tütre õnneliküks. Eks?
ole wäikene?

Helene Jah, papa!.. Jah papa!..
Jah papa! [Iga "jah" juures ann-
ab ta talle ühe musu]

Belluche
Mitte hammustada! [Nivolettile]
Ma ei soovi midagi enam
Praegu ütlesin ma seda oma
naesele. Teie ei ole mitte ainult
hää mees - see ei ole üliliiga
raske, kui nii hää naene on
kui Teil! -

Nivolet On aga siiski kaunis
lõbus.

Helene Ma lähen mamma juur-
de [ära]

4 etendus.

Endised ilma Helenita.

Belluche Ma tahtsin ütelda et
Teil pääle selle weel üks teine ama-

dus on, üks sunnepäraline omadus.
Nivolet. Mispärast Te ennast waewate? – Helenet ei ole ju enam siin!
Belluche. Ma räägin ühest omadusest, mida naesed hinnata ei oska. Ma olen tähele pannud, et Teie juba wäga hästi protsessi oskate ajada. See on wäga tähtis, sest see wõib Teid ruttu nii kaugele, et Teie üht protsessi kokku seada wõite. Kunst protsessi kokkuseada, nii ütelda, mitte miellestgi luua, see kunst on adwokadile palju tähtsam, kui see nõndanimetatud õigus kõigis oma wormides ja kujudes. Õigust ehk seadust peab tundma. Protsessi ajamist wõib õppida. Aga et protsessi kunstliselt sünnitada, selleks on sündinud geniust ja praktikat tarwis. Seadusest meile kasu saada, see on, minu

armas, õige adwokadi saladea-
dus. Ja seda kunsti tahan ma
Teile õpetada [Wäga sõbralikult]
Ja nüüd jutustage mulle, mis
Teid täna nii õnnelikuks teeb!

5 etendus.

Endised. Proua Bell. Helene.

Proua Bell Nüüd pean ma weel an-
deks paluma. Trumbid on Teie
käes; Teie ei ole liiga hilja, waid
weel liiga wara tulnud. Nand-
til ei ole kalad weel panni pääl
Aga enne kui wiis minutit möö-
da, on nad juba pruuniks praa-
tudinud ja siis wõime neid üsna
saojalt süüa

Nivolet Kas Nanette on kalad ka
enne piima sisse pannud, kui
ta neid jahu sees weeretas.

Pr. B. Muidugi [imestades]
Waata!

Nivolet Aga elusad ei olnud nad.

Wanemuise näitelawa TARTUS.

küll kahjuks enam?

Pr. Bell Ameti - nad oliwad elus-sad. Nad kargasiwad weel wõr-gu sees, kui me nad piima sis-se panime.

Nivolet Ilus! Siis on nad piima-ga täitsa läbi imbunud; ja meil saab suurepäraline söök olema, armas äiamamma

Pr. Bell. Teie teadsite siis, et kala-dega nii toimetama peab?

Helene Ja teab küik! Iseäranis mis kaladesse puutub, sest kalu armas-tab ta wäga. Ta nimetab ka oma sõbrannasid kuldkaladeks. Ta ei wõi aimatagi, missugune maiasmokk ta mul on!

Pr. Bell See on talle auuks. Mees, kes hääemeelega ja hästi sööb, on mees sisemise wäärtusega, on kodu ar-mastaja ja korra armastaja mees. Kas Teil tõesti ka ostagi neist omadustest peaks olema?

mida mu mees Teile külge luuletab?

Belluche Muidugi on tal neid. Küll ta sulle ütleb, mis ta ära on teinud. kuna sa temast halvasti rääkisid

Proua Belluche Aga usunge teda!

Belluche Kuula!

Nivolet See on tõesti tõsi, ma arvan et ma täna hommikul midagi ilusat korda olen saatnud.

P. Bell Noh?

Nivolet Ma olen protsessi härra Martini ja preili de la Haye wahel lepitamise teel lõpule wiinud

Belluche Mis Te sääl ütlete?... Te olete härra Martini protsessi preili de la Haye wastu ära lõpetanud?

Nivolet (rõõmsalt) Jah, ja see ei kestnudgi kaua!

Belluche Ja see ei kestnudgi kaua!

Nivolet Ma rääkisin oma kliendile Martinile lepitusest, ja ta ei soowinudgi nähtawasti muud. Wawalt olin ma talle asjasleisukorra selgeks teinud, kui ta juba nõus oli.
Belluche Seda olete Teie teinud?
Nivolet Ja!
Belluche Siis olete Teie üks suur lambapää olnud!
Nivolet Kuidas?
Belluche Wabandage!... Siis ei ole Teie mitte wäga osaw olnud, tahtsin ma ütelda. A-h! Te olete siis de la Haye protsessi Martini wastu lõpetanud. Ja Te ütlete, et see Teile palju waewagi ei ole maksnud. Teie arwate siis, et Te selle lepitusega midagi suurepäralist korda olete saatnud? Teie peate seda kasulikuks tööks, ühte pikka protsessi ära lõpetada?

Nivolet Ma ei mõista mitte, mis Te ütelda tahate.
Belluche Ma märkan juba, et Te seda ei mõista, ja et Te seda ialgi ei mõistnud. Ja ma küsin eneselt murega, kas Teie seda ilmazgi saate mõistma.
R. Bell Sinu iNie waimees. . Sinu walge wares!. . .
Nivolet Aga protsess oli täitsa ilma mingi aluseta. Martin pidi kaotama
Belluche [wihaselt] Ja mis see Teisse wõib puutuda, minu armas waimees. Mina ei tea mitte, kas Martin oma protsessi kaotanud wõi wõitnud oleks. See on kohtunikkude asi, ja ükski inimene ei wõi tulewikku ette ära näha. Aga mis ma tean, minu armas sõber, seda tahan ma Teile ütelda. See protsess on mulle wiisteistkümmend aastat üles-

pidamist mimi perekonnale andnud, ja ta oleks niisama kana ka seda Teile anda wõinud. See protsess oli eluaegne pajuk! Seda protsessi ei tohtinud printuda

Pr. Bell [Tüdrule] Tal on õigus.

Belluche Weel enam!... See protsess oli kunsti tõõ protsessi kokku seadmises. Ta oli mitte millestgi loodud, nagu Jumal maailma on loonud, ja ta oli niiwiisi sassi aetud, et mitte ükski inimene, ei kohtunik ega adwokat temast enam aru ei saanud.

Nivolet Sääl on Teil õigus. Aga wiimati pidi omleti see protsess...

Belluche See protsess oli mudel, ta oli protsessi eeskuju adwokadile, mis kaebajale ja kaebealusele ikka lootust jätab, protsess, mis mõlemaid ikka ja ikka jälle uuesti adwokadi tööituppa peab tooma!

See protsess oli täis igawesi ettemaksusid, mi siis protsess. - mis kunagi lõpule ei jõua... - mida kunagi täitsa kaotada ega täitsa wõita ei saa, kui ainult adwokat, kes teda ajab, osaw küllalt on, ja selle protsessi olete Teie ära lõpetanud! Te olete Ta hävitanud! Te olete mu elutöö ära purustanud! Ja Teie olete õigusteadust studeerinud, aga Meie ameti jaoks ei tähenda see midagi.

Pr. Bell Terwe inimese mõistus on rohkem wäärt kui kõik teadmine. See on täitsa loll, mis Te sääl teinud olete.

Helene Mämma, ma palun sind!

Nivolet Teie ei tea sest ametist midagi.

Pr. Bell Niipalju kui Teie, tean ma sest asjast ikkagi. Adwokatid on selleks, et protsessisi ajada,

aga mitte, et neid lõpetada.
Nivolet [väga tõsiselt] Ma ütlen Teile veel kord, et Teie asjadest räägite, millest Teie aru ei saa ja mis Teile sugugi korda ei lähe.
Pr. Bell Sääl pean ma paluma. Teie võtate minu mehel sissetuleku ära, Teie raiskate minu tütre kaasavara ära, ja teete veel nii, nagu oleks see ainult teie asi!
Helene See on võimalik, aga ometi on minu mehel õigus. Need asjad puutuwad ainult temasse ja papasse, sest teda kindlasti oma nõuga toetama saab.
Nivolet [Belluche'le] Ma olen selle asja kujunemise üle wäga pahane, aga ma ei saa ikkagi weel kätte, kuidas minu tegu hukkamõistmise väärt on?

Belluche Hukkamõistmise wäärt? Seda ei ütle ma; aga laiduwäärt.
Pr. Bell. Täiesti!
Helene Ja, seda wõib igaüks ütelda.
Nicolet Sina mitte!
Pr. Bell Minu waene laps!
Nicolet [Belluche'le] Mõtelge ometi järele. Mõlemad kliendid on oma warandusega lõpule jõudnud. Nad on juba nii palju kulusid kandnud, et neile midagi enam üle ei jää.
Belluche Arwate teie? Martinil on weel rohkem kui sada wiiskümmend tuhat franki warandust. Ja preili de la Haye on üks rikkamatest naesterahwastest terwes linnas
Pr. Bell [naerab] Minu mehel on pääga kindlaad teated nagu näha.

Helene Siis oled sa tõesti suure rumaluse ära teinud, armas sober

Pr. Bell Sinu Walge wares lendab liiga kõrgeel!

Helene Tule mamma, tule! [mõlemad wihastades ära]

6 etendus.

Belluche ja Nivolet

Nivolet Kas Te kindlasti teate, et Martinil weel warandust on?

Belluche Ja muidugi. Enam, kui sada wiiskümmend tuhat franki! Ja preili de la Hayel on weel palju rohkem! Kas see Teile teadmata oli?

Nivolet [mõrudalt] Ja, see oli mul kahjuks teadmata!

Belluche See on õige iseäralik! aga ma aiman, mis Teid eksitanud on wiimaks. Siis on kõik inimesed harjunud kaebama

hätwa ari, ilma, walitsuse, naabrite isegi oma adwokaadide üle, lühidalt: wäiga üle. See on halb ilus, ja Martinil on seda weel rohkem, kui teistel. Te ei ole sellega weel harjunud [Nivolet kõnnib mõtetes edasi tagasi] Ma ei taha teiega mitte karedalt ümber käia. Kui mina pääle hakkasin, olin ma niisamasugune kui Teie. Ärge tehke seda mitte enam ja lõpp!

Nivolet. Olge rahulik! Inimesed, kes minu kirjast tulwad, kui ma nende protsessi olen ajanud, peawad isegi Teie kaastundmust äratama selle pääle annan ma Teile oma ausõna!

Belluche. [Häädsüdamliselt] Ärge liiga tehke! Teataw armus awaldab ikka hääd mõju.

Nivolet Weel ei ole lepitusele alla kirjutatud!

Belluche Aga talle kirjutatakse alla! Teie peate ometigi sellest aru saama, et, kui kliendid juba niiwõrd selle ärawõistmisele wiidud on, et meil kasulikum on, protsessi ära lõpetada, meimad ka targad ka küllalt on rahu pidama. Meie peame isegi selle eest hoidma, et kuidagi märgata ei anna, nagu tahaksime meie nende rahuarmastaswale meeleolule wastu astuda. See mõjuks wäga halwasti. Ei-ei! ärge katsuge esimese rumaluse pääle teist raskei wiga teha! Jätame niiud asjale oma käik

Nivolet [Lühikese mõtlemise järele] Martinja preili de la Haye tulewad siia.

Belluche Siia?

Nivolet Jah! Nad oliwad protsessi lõpetamise üle nii õnnelikud. Preili de la Haye tahtis oma

adwokadile Maître Giboin'ile teate saata; ja lugupidamisest Teie wastu, kes seda terwet protsessi on ajanud, oli meie poolde soow, et leppimisele siin Teie juures alla kirjutadakse. Pääleigi on pääk aktid Teie käes.

Belluche Aktid on täitsa üle ülearu.

Nivolet Wõib olla! kas see teile wastumeelt on, et nad siia tulewad?

Belluche Ei... Ma leian selle täitsa loomulikun olewat.

Etendus.

Endised Giboin.

Giboin armas Belluche! [Nivolet'le] Austatud ametiwend! [Raputawad ükstõisekätt] Nüüd ei saa enam ütelda, et selles wäikeses linnakeses midagi uudist

ei sünni. Kuidas meeldib Teile see lugu, ametiwend Belluche? Ma olen täitsa waimustatud!..
Niisugune teeb nooreks. See on uus!.. See tuleb ka tamata! See annab meie wäikese kohtukoja wanadele häädele kommetele teatawa kokket modern joone. Tõepoolest, minu noor sõber, see on samm, millest adwokatide ringkonnas palju weel juttu saab olema.

Belluche Ta oli liiga ülepääkaela! Nooruse wiga!

Gitoin Noh, asi ei ole ju nii iseäranis tähtis. Oma kliendi kasusid sedawõrd silmas pidada, et oma enese kasud ja niisama ka oma hää ametiwenna kasud selle juures ära unustatakse, seda wõib ainult tõepoolest hää inimene!

Nivolet Teie pilkamine ei wõi minu

pahameelt sunnivendadaa. Ma olin juba wihane küllalt enese pääle, et ma Teile ja iseäranis oma hääle äiapapale kahju olen tei-nud. Mul on tema lugupida-mine niisama ka Teie ja minu ametiwendade oma wäga hästi tähtis. Aga kas Teie siis tõesti usu-te, et midagi enam teha ei ole?

Giboin [wäga tõsiselt] Midagi -- mitte midagi! Meie mõlemad kleiendid saawad pea siin ole-ma. Nad kirjutawad lepingu-li alla --- kümmerida worm-lisi lauseid: siis on kõik otsas. Lepitatud waenlased lähewad rõõmsalt kodu ja laulawad meie tarkusele kiidulaulusid.

Belluche Teie näete, Giboin'l on täitsa minu waated.

Giboin [teeb oma aktikimbu lahti] Ja mul on täitsa tema waated. Ja ma ütlen kiidusõna tõsiselt

sõber Belluche, et mul asja lõpetamisest kahju on. Teie olete seda protsessi nii meisterlikult ajanud, et imestama peab. Ikka ja ikka leidsite Teie ettekäändeid, millele wastuwaielda wõimata oli! Noh, igatahes jääwad need aktid eeskujuks noorematele ametiwennadadele. Tõe poolest, sr. Nivolet, Teie peate kord maha istuma ja pro protsessi põhjalikult läbi uurima.

Belluche Ma annan järele, et mulle see suurt lõbu tegi; protsessis, mis harkatuses päris lihtsad wälja nägiwad, niisugusteks wälja töötada, mis adwokadidele õpetlikud on.

Gibain Ja ma tõendan Teile weel kord, et kõikidest Teie protsessidest see Teie meistertööks jääb. Ta on klassilik, [Lehitseb aktisid.] Sääl on wastuseid, sääl on küsimusi-

lihtsalt suurepärralised! Ütelge ometi Nivolet! Et Te kord juba nii hää alguse olete teinud, kas Teie ei tahaks oma lepituse tööd mitte sellega jatkata, et Te protsessi Binarää ja Tresmani wahel lepitust ette panete?

Nivolet Oo!

Gibain Sellest räägitakse juba.

Nivolet See soow on mulle wööras

Belluche Ametiwend Gibains, Teie lähete liiga kaugele! Nivolet on noor. Ta on ruumaluse teinud. Selle poolest oleme meie ühel nõuul. Ta teab aga wäga hästi, mis ta oma ametiwendadele ja enesele wõlgu on. Lepitamine on kohtumõistmise waaenlaps! Õigus ilma kohtuotsuse täidesaatjateta, ilma adwokaadideta, ilma kohtunõuniketa ei ole ülepää enam

kelligi õigus. Ei-ei! Niikaugele ei unusta Nivolet ennast kunagi ära!

Nivolet Muidugi mitte!... Päälegi tuleb seda harwa ette, et kliendid ise lepituswahekohtust saowad

Giboin Sest nad ei tea seda mitte, gi, et neil selleks õigus on, minu armas

Belluche Ja sest et meie selle jaoks oleme, et järnaseid rahusobitusi takistada.

Giboin Kliendid on ilma selleta juba nüüdsel ajal upsakad küllalt

Belluche Ah, seda oliwad nad ikka!

Giboin Ei-ei! See nähtus kaswab!

Belluche Nad küsiwad juba meie taksi järele?

Giboin [naerdes] Ah, kui neid midagi ei oleks! Teie teate ju, armas wend, ja kliendid teawad seda kah, et tubli asjatundja president, -

ja seda on nad ju kõik – ilmasgi, mitte ühte santiimigi, meie arwest maha ei hakka tõmbama. Ja arwab riigikuludele lihtsalt meie kulud juurde. Klient maksab natuke rohkem ja on rahul. Ta wõib ka rahul olla, sest sellega, et temalt raha ära wõetakse, wõõrutatakse tal protsessi pidamine ära. Ei! – sarnastest tähtsusetu asjadest ei räägi mina. Ma mõtlen klientide pääle, kes tõsiseid raskusi sünnitawad, – nende pääle, kes ise aktidesse tahawad waadata, kes häbematud küllalt on nõudma, et igal kirjal tõesti ka stempelmark pääl oleks, kui ta aktidesse kui tembeldatud sisse on kirjutatud.

Belluche [elawalt] On tõesti neid kliendisid, kes aktisid loewad?

Giboin Mõned tahawad ainult siis registreerimise eest maksta, kui nende kirjad õigesti numbri alla on pandud.

Belluche Kuulmata!
Gibsoin Aga täsi! [Niwoutilt] Teie
mäete kõigist sellest, et protsessi-
de sõbralik lõpetamine mitte
wäga ajakohane ei ole.

8 etendus.

Endised ja proua Belluche.

Pr. Bell Kalad on warsti walmis.
Belluche Mul on kahju neist ilu-
satest kaladest
P. Belluche Kaladest? Mul on neist enes-
test kahju! Armas Jumal missu-
gune seisukord! [ära]

9 etendus.

Endised Tüdruk. Hiljem Martin ja
preili de la Haye
Tüdruk Härra Martin ja preili
De la Haye tulewad.
Belluche Lase härrased sisse astuda
Meie peame ruttama. Minu kae-
ne läheb muidu kärsituseks.

Prl. de la Haye Härra Belluche!...armas härra gibvin-!
Belluche [kombelikult] austatud preili! [Martinile] Noh, minu armas härra Martin? [Tervitavad] üksteist
Pr. de la Haye Ma tahan kohe ühe selletuse anda, mis küll mitte wäga kawal ei ole, sest et minu wastane siin on; aga ma ei tee sest midagi wälja. Ma olen päris õnnelik, et wiimaks ometi lepitusele on jõutud
Martin [wiisakalt] Preili de la Haye, Teie räägite oma wastasest. Siin ei ole enam wastaseid. Siin on ainult wanad häad sõbrad. Ja ma tunnistan oma walehäbita, et ma ammust ajast asjale lõpu sawwisin.
Pr. de la Haye [ulatab talle mõlemad käed] Olime meie mõlemad rumalad
Martin Ei, ainult mina, mina olen

süüdi.

Pr. de la Haye Ah, kui suuremeelne! Martin, ma pean Teid kallistama! [Sündlewad üksteist] Kõik see lugu on ju naeru wäärt. Meil ei olnud õieti mitte pisemadgi põhjust teisele meelehärma sünnitada

Martin Just wastuoksa!

de la Haye Ja ometigi olime wiisteistkümmend aastat atsa waenlased

Martin Ja igatsesime selle juures salaja, sõbradeks saada!

Pr. de la Haye Ma olen Teid needmud, Martin, - waewalt wõib seda uskuda!

Martin Mina teid mitte.

Pr. de la Haye Ma olen wihanud Teid! Ma olen Teid nii wihanud, minu armas armpoeg, et ma mõnikord eneselt küsisin, kas see wiha mitte wiimati - oo! - nüüd oleksin ma peaaegu rumaluse ütelnud!

Martin Teie olete liiga armuline! See oli õieti õnnetus, et meie selle paranduse saime, ehk wähemalt, et meie ta mitte sõbralikult ära ei jaganud. See oli nii loomulik ja ma kahjatsen seda nüüd, ja, minu armas tädi tütar, ma kahjatsen seda südamest.

Pr. de la Haye Ja mina weel [Lühike waheaeg] Ärme ärdaks lähme! Nüüd on liiga hilja [Rapuwad üksteise kätt!] Sarnane näitemäng on hanadele adwokadidele harul-dases nähtuseks!

Martin Nad ei ole mitte nõnda õnne-likud, kui meie.

Belluche [Tähtsalt] Meie oleme ikka õnnelikud, kui meie oma klienti-si õnnelikud näeme olema

Nivolet Ikka!

Belluche Pikk protsess, mis armsa leppimise teel ära lõpetatakse, on adwokadile hingekosutuseks

Gibain Tõsine südamerõõm!
Nivolet Kliendid ei usu suguogi, kui wäga meie nende muredest osa wõtame
Martin Siisgi... siisgi, armas härra doktor!
Nivolet ... et meie kaawamisi kaasa tunneme, mis meile üeldakse, ülekohtut mis meile tehtakse. Õigel adwokadil on palju enam südant protsessi wastu, mis ta ajab, kui kliendil enesel. Seda wõin ma Teile ütelda... Waadake mulle otsa! See lepimine, mis teid nii õnnelikuks teeb, teeb mind lähema järelmõtlemise järel hinge põhjani rahatuks. Niisiis pea meie lõpuks nii lähedal oleme. Ma olen seda lepitust igatahes soowitanud, ma usun, et see mõlemale poolele kasulik on... siisgi olen ma wastu enese tahtmata ist raske murega koormatud. Ma tunnen südame

lunnituse piina ... ja minu hing on surmahirmus ...

Martin ah; see läheb mööda, hing on suremata.

[Belluche ja Gibain waatawad Nivoletile otsa. Nad annawad talle marku, et ta katse asjata on.]

Nivolet Kui leppimine mõlematele pooltele auustaw on ja mõlematele kasu toob, siis teeb see meid wäga õnnelikuks. Aga, et aga rahu mund midagi ei ole, kui langewa jõu-gusa tagajärg, kui kibeda süda-mega kõrwaleheidetud õiguse tun-de tagajärg, siis tunnen ma selle rahutegemise eel sügawat meele-härma ... raskelt wajumust ...

Belluche See on ju kõik wäga ilus, aga see on kõik praegu üsna üle-arune

Preili de la Haye [Nivoletile] Ma tahan Teid rahustada. Härra Martin ja mina, oleme kindlas arwamises,

et me sellest lepitusest suurt kasu saame. Meie südametunnistus on täitsa rahulik, ja julgust ei ole meie ka kaotanud

Nivolet [kummardab]

Belluche Ma palun istet wõtta preili! [nad istuwad järgmiselt laua juurde: keskel Belluche, paremal pool Giboin, siis preili de la Haye; Belluche'st pahemal pool Nivolet, siis Martin].

Pr. de la Haye Hurraa president, meie kuuleme!

Belluche Teie soowite, et ma seda ametliku asja ajamist juhatan?

Giboin See õigus on Teie iseenesest mõista.

Belluche Tänan [Melanholiliselt] arwatawasti on see esimene kord minu elus, et ma ühte protsessi asjaajamist juhatan.

Martin Siin ei ole protsessi asja ajamisest juttugi.

Belluche Ütleme siis sõbralik asjaseletus. Aga ka see teeb mind kurvaks. Sest ma olen oma ametit armastanud [Mõlemale adwokadile] Teie wõite selles minuga kaasatunda. Ühte protsessi wõita sünnitas mulle määratumat lõbu. Ah, nüüd ei ole mul enam wõimalik ühtegi wõita!

Martin Teie ei kaota aga ka enam ühtegi. See teeb asja tasa

Pr. de la Haye Ma saan Teie kurwastusest aru. Wahest toob see Teile wähe peroijtust, kui Teie wiimast korda oma ameti kuue selga tõmmate?

Belluche Teie teete nalja! Nuja ma annan järele, minu ametiriie puudub mul

Pr. de la Haye Siis pange ta ometi weel korol selga! Ruttu! Tehke mulle seda meelehääd! .. Päälegi niiwisi palju pühalikum;

eks ole härra Martin?
Martin Üliküünt ei awalda sarnase tähtsa toimetuse juures tõesti mitte suurt mõju — ta ei ole kaugeltgi nii tähtis.
Belluche Ei ärge pilgake minu musta ametikuube. Ametikuub on adwokadile sedasama, mis kilp ja mõõk rüütlile. Ma olen oma sõjariistad maha pannud — minu jaoks on wõitlus otsas.
Aga siisgi olen ma uhke selle kuue pääle, mis mulle wõimalust annab, tõde kuulutada — ehk wähemalt seda, mis meie tõeks peame. Ma olen uhke, selle kuue pääle, mille woltide wahel kõik need wastastikused haawamised kohtu ees, ära kaowad, kõik need päälekippumised ja laimamised, mis meie ükstéise wastu ette toome, muidugi ainult oma ~~hoolet~~ aluste kliendiste

kasuks. Sest isiklikult on meil üksteise ees kõigesuurem austus. Ma olen uhke selle kuue pääle, mis meie iseseiswuse ja meie julgest ettеastumise symbol ja kehastus on. Ma ei taha teda mitte ilmaasjata mõnitada.
Pr. de la Haye Ka hää. Siis kirjutame rutu alla, sest on juba aeg, einet wõtta. Eine on ka püha ja mitte ainult adwokadidele üksi!
Bellvacke [gibsin'le] Mis on siis Teil ette tuua, minu armas ametiwend?
Gibsin Mul ei ole midagi ettetuua. Meie tähendame ainult wastastikuse tagasiastumise protokolli ja siis on sel cool lõpp.
Nivolet [tõuseb üles] Ma palun silmapilguss watandust, minu austatud ametiwend. Ma tahan ainult wäikest tähendust teha. Ma räägin wäga lühedalt.

ja selgelt. See mõlemate poolte poolt nii ihaldatud leppimine saab ilma pikemate waidlusteta ära kinnitatud. – –

Pr. de la Haye Ja ilma pikemate kõnedeta

Nivolet Aga meil kõigil on soow, et see leppimine ka kestew oleks. Sellepärast oleme meie kohustatud, selle eest hoolt kandma, et ta ka lõpulik oleks, nagu seda mõistliku kokkuleppimise iseloom nõuab. Niipea kui leppimisele alla on kirjutatud, on protsess lõpetatud, kui selle üle mõlemad pooled pärast vahest kahetsust peaks tundma. Sel põhjusel on ettewaatus tarwilik. On tingimata tarwis, et mõlemad siinolewad wastased kawapäält teaksiwad, mis nad t. k. tahawad.

et nad aru saaksiwad sui kaugele nõud oma õigustest taganemise tagajärjed, nii praegused kui tulewased seletawad, et nad oma kõrwale heidetud õiguslise nõudmiste tähendust ja raskust mõistaksiwad.

Pr. de la Haye Ma suren nälga

Nivolet Ma olen juba walmis!... Selle otsustamise läwel...

Pr. de la Haye Mispärast läwel, astuge ometi lähemale.

Nivolet Ma olen juba walmis! Wärawa kohal, mis selle protsessi taga igaweseks kinni läheb, näen ma kirjutatud...

Pr. de la Haye Midagi, mitte midagi ei ole sääl kirjutatud

Martin [pisut Nivoleti käiksest]

Nivolet Ma olen juba walmis... [tahtsalt] Et hinde pikkade woitluste uhket ehitust kroonida, peame meie

Martin [kisub teda käiksest]
Fr. de la Haye Kas Teie ehitusemeister olete? [Pilkawalt] Mis jaoks nii palju sõnu ja wõrdlusi, et seda wäikest lepitust korda saata!?
Martin Ja meie tahame kord ometi ära lõppeda, ja nimelt nii ruttu ja nii lihtsalt kui wõimalik
Belluche Teie olete siis ühel nõuul. Wahel juhtumine on lõpetatud.
Nivolet [lehitseb üks silmapilk oma aktides ja ütleb siis kindlalt] Ma pean weel kord palima! Selle protsessi alguul oleme meie Teie wastu waranduse nõudmise asjus kaibust tõstnud...
Gibain [terawalt] Mille pääle meie wäidlewikkalt kahjutasu nõudmisega wastasime.
Nivolet [kõwasti] Ei!
Gibain Aga siisgi. Minu wastuwäide oli põhjendatud

Nivolet Teie wastuwaidlus on omas sisulises korraldes ümber lükatud.

Giboin [ikka rohkem ärritatult] aga sellel ei olnud muud tagajärge, kui et ta tagasi lükati, niisama nagu Teie teine kaebus. – wormilistel põhjustel. Meile jäi õigus. – Ja meil kaebust ei wõetud enam wasta.

Nivolet Wormiwea pärast! – wormiwea pärast, palun seda mitte ära unetada!

Giboin Minugi pärast wormiwea pärast. Aga pärast seda tehti esialgne otsus: [Wehit wõidurikkalt antisimbuga õhus]

Nivolet Ah! Tõesti? [naerab] Suurepäraline esialgne otsus. Selle wahe sees oli iganemise tähtaeg mõjule astunud.

Giboin Ei, selle wastu waidlen ma Iganemise tähtaegseadusliste

põtjana wormi wca läbi, ei ole selles protsessis olemas. Aluline õigus oli algusest saadik meie pool, ja need paragrahwid, mida Teie tarwitusele wõtsite, kaotawad endiste otsuste läbi oma jõuu

Ph. de la Haye [tõuseb üles ja ütleb troostita] Nad hakkawad juba jälle pääle, Martin.

Martin Wana lugu! .. Jätke ameti kord järele, Niwolet.

Niwolet Ma tõendan, et sel korral igamenemine olemas oli.

Ph. de la Haye Aga mis sel korral oli, sel ei ole täna enam mingisugust tähendust! Täna tahame ameti lõpule jõuda. See on ju wäga selge!

Belluske [kes waielust krawalt päält on kuulanud, kerge ohkamisega] Wahelsegamine on lõpetatud.

Niwolet [lühikese waheaja järele] Teie olete meile ühe tunnistuse

vande all pääle sundisid
Gibon Teie tõrkusite aga wandumast
Nivolet [pühalikult] Ma ei tahaga mitte nimetamata jätta, et meie omaltpoolt wastuwande Teile ettepanime ja et Teie niisamuti tõrkusite [Martin ja pr. de la Haye on wihased ja piinlikus seisukorras]
Belluche Teie sundisite wastastikku üksteist wanduma. Suurepäraline!
Nivolet Meie oleme seega tasa
Pr. de la Haye Mis tarvis siis weel selle üle edasi rääkida? [Martinile] Kui nad ametigi nagu mõistlikud inimesed rääkisiwad.
Martin Seda ei ole lasta...
siis wõiks neist ju aru saada
Belluche Teie eksite! ... Meie rääkime nii, nagu lugupidamine seaduse wägewuse wastu meilt

mõnab.

Pr. de la Haye Teie abracadabra ei too ei seaduse wägewuse ülespidamisele ega ka asja selgitamisele mingit kasu

Belluche [pahaselt] Meie abracadabra?! aga see abracadabra ei ole midagi muud kui õigus ise, madame! Kuidas saaks see Teile meeldima, kui missa prantsuse keeles loetakse

Pr. de la Haye See oleks pühaduse teotamine

Belluche Ja see oleks niisama pühaduse teotamine! Neid mitme õigusi wahel juhtumisi silmas pidades, pean ma mõlematele pooltele küsimuse ette panema. Kas nende wastastikkuses meeleolus midagi muutunud ei ole? [Dühikene wahe aeg] Midagi? ... Noh, siis otsustame asja lõpulikult ära.

Pr. de la Haye Wiimaks ometi, ja

siis sööma!

Belluche [istub tähtsalt toolipääle ja küsib Martini käest] Teie tahate ära leppida?

Martin Hää meelega.

Belluche [niisama preili d. l. Haye käest] Teie tahate niisamuti ära leppida?

Pr. de la Haye Kõigesuurema häämeelega.

Belluche [kord ühe kord teisesse otsa vaadates] Kas olite Teie sellele otsusele vabatahtlikselt, ilma tagamõtteta, ilma et keegi oleks Teie pääle mõju avaldanud, oma isiklise vastutuse pääle, täie meelega ja ilma kahetsuseta jõudnud?

Martin [Pühalikult] Jah,

Pr. de la Haye Nüüd oleme ometi ükskord nii kaugel!

Belluche Siis ei ole mul midagi enam ütelda leppige siis järje~~kindlalt ära~~ likult ära.

Nivolet Teie ütlete kõigist lahti?
Martin Ma ütlesin juba kord: kõigist.
Nivolet Oma õigustest?
Martin Oma õigustest
Gibain [pr. de la Haye'le] Oma nõudmistest?
Pr. de la Haye Minu õigused ja minu nõudmised on praegusel silmapilgul üsna tarvis! ... Ma ütlen ennast neist lahti
Belluche See oleks siis korras.
Nivolet [Martinile] Teie ütlete sellest lahti, mis Teie ütelnud, kirjutanud, allkirjaga tõendanud olete?
Martin Jah, mingi pärast!
Nivolet Kõigist mis kindlaks on tehtud, kohtupoolt õigeks unnistatud, tunnistajate handega tõendatud, protokolli üles on wõetud?
Martin ja pr. de la Haye Ja - meie

ütleme sellest lahti.

Giboin [Pr. de la Haye'le] Kohtu poolt õigeks tunnistatud õigusest?.. Kohtuliku ülekuulamise tagajärgedest?

Preili de la Haye Ja, ma ütlen ennast lahti.

Nivolet [Martinile] asjatundjate häärsarwamistest?

Giboin [pr. de la Haye'le] Wahe kohtunikude otsustest?

Nivolet Tõeks tegemistest

Giboin Tunnistustest ...?

Nivolet Dokumentaarlistest tõendustest?

Martin Jah,

Nivolet [pealekäivalt] Ka dokumentaarlistest tõendustest?

Martin Jah, jah!

Giboin [Preili de la Haye'le] Teie wõtate oma kahtlustused tunnistajate wastu tagasi?

Pr. de la Haye Jah!

Nivolet [Martinile] Ja Teie oma päälikäimised kohtunikudele wastu?

Gibain [Pr. d. l. Haye'le] Teie wastu waidlused kohtukoja kokkuseade wastu?

Martin ja Pr. d. l. Haye Ja, meie wõtame kõik tagasi... kõik!...

[Waheaeg.]

Nivolet Te teate ju et Te seega adwokadide järeldused tühjaks teete?

Martin ja Pr. d. l. Haye Minugipärast

Belluche Mõtlege hästi järele: adwokadide järeldused

Nivolet Täitsa läbi mõeldud, põhjalikud ja põhjendadud järeldused!

Martin ja pr. d. la Haye [nikutawad rahulolles päägu]

Gibain Wäljatöötamised, mis me oleme teinud?

Nivolet Põhja panewad wäljatööta-

misid asja enesl üle... ja nii-
samuti köik teised protsessi üksi-
kute punktide kohta?

Gibain Wäljatöötamised etteära-
nägematu juhtumiste jaoks?

Belluche Niisamuti tingimisi
wäljatöötamiseks?

Martin Jah, köik-see on mulle
ükstapuha!

Gibain Kas Te olete ka hästi selle
üle järele mötelnud, mis Teie
teha tahate?

Nivolet Kas Te teate, et seega
protsessi kunagi enam alata
ei wöi?

Martin ja Pr. d.la Haye Jah, Jumal
tänatud!

Belluche So - siis oleme ju ühel
nöual! [Waheaeg - Nivolet ja
Gibain seiswad ükstteise wastu]

Nivolet [tähtsalt] Ja ka asjas
tehtud kohtuotsuseid ei taha
Teie täide saata lasta?

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

Martin Ei, meie ei taha neid täi-
de saata lasta
Nivolet On niisugusid kohtuotsu-
sid, mis juba seaduslikkusse jõu-
se on astunud!
Preili d.l. Haye Need ei lähe meile nüüd
enam midagi korda [kõlenad
adwokatid istuvad]
Bellusch [Tõuseb üles ja ütleb wäel
tähtsamalt] Ma pean selle-
pääle tähelepanemist juhti-
ma, et meil juba täitsa wälja-
töötatud otsus olemas on ...
Martin Selle pääle wilistame
meie...
Bellusch Kõrge kohtukoja otsus...
Pr. d.l. Haye Kui nüüd midagi
ei ole!
adwokadid [tõusewad kohku-
nult püsti] Oo!!
Pr. d.l. Haye Täna on mul kõrge koh-
tukoda üpskäin!
Bellusch [pühalikult rääkides]

aga otsus oli Teie kasuks tehtud

Preili d.l. Haye [niisama pühalik kui] Ka see on mulle ükskõik. [kõik waikiw]

Belluche [kelle tarkus juba otsas on] jõuame siis lõpule.

Nivolet ja Gibian Ja, ja, jõuame lõpule [istuwad jälle oma kohtadele].

Pr.d.l.Haye [Martinile] Tähelepanemisewäärt silmapilk!

Martin Niisama pühalik kui meelepäraline.

Belluche Protokoll on walmis [Nivolet'le] Palun ette ütelda

Nivolet Preili de la Haye tunnistab põige päält, et tal mingit õigust ei ole de la Haye uhkit nime kanda, nime mis ta enesele oma pääd on omandanud, et inimeste ees suurustada

Gibain [ette heitwalt] Seda tahate Teie täiesti tunnistada

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

R. de la Haye [vihaselt Nivolet'le]
Mis see siis peab tähendama? Mul ei ole midagi tõeks tunnistada. Ma arvan minu nimi on minu oma. See ei puutu ju sugugi asjasse! Siin on protsessiga tegemist, mida meie sõbralikult lahendada tahame.
Martin [Nivolet'le] Ka mina arvan, et see tähendus ülearune oli.
Nivolet Sugugi mitte! Meie võime kindlaks teha, et vastane pool vale nime protokolli üles on andnud.
Gibson ... Millel nüüd mingit tähendust ei ole. Sest on täitsa küllalt, kui Teie nüüd nime wormiliselt õigeks tunnistate.
Bellveche Igatahes annab see siiamaani mitte purdutatud liigu asja käigule kaunis tõsise pöörde.

Meie peame terwe asja ometi veel kord läbi ~~arutama~~ rääkima.

Nivolet [Pr. de la Haye'le] Kas ei nimeta Teie ennast pr. Karoline de la Haye'ks?

Pr. d la Haye Ja.

Nivolet Teil ei ole selleks õigust! Teie õige nimi on Plantin. Teie olete Karoline Plantin!

Pr. de la Haye [Wihaselt] See on wale!

Nivolet [ülewalt alla] Ma wõtan Teie seletused protokolli ja ma palun kõrget kohtu koda;... Wabandage!...

Pr. de la Haye Häbematta!. Kuidas julgete Teie Tüdruk Plantin!! Ma kaeban Teid kohtusse!

Martin Jätke ometi! Meie oleme juba ühel nõuul.

~~Gibeon~~ [Martinile] Nüüd oleme

sunnitud kõigepäält kohtule kaebtuse sisse andma, mis seisukorra selgeks teeb....

Nivolet Ja meie toome tõendused ette

Belluche Wäga õige!

Pr. de la Haye Teie teete mind wihaseks!

Nivolet Ma tarwitan oma õigust.

Pr. de la Haye Teie tarwitate teda kurjasti!... Ma soowin et sellel naljal kord lõpp oleks.

Nivolet Minu kätte on minu kliendi aru ja kasud usaldatud. Ka tema enese tahtmise wastu saan minu, kui see tarwilik on, tema aru ja tema kasusi kaitsema.

Pr. de la Haye Martin, sundige ameti seda äraneetud adwokati kord waikima!

Martin Nagu see nii kerge oleks!

Gibain [Kawa häälega] Härra Martin on sunnitud seletama, et tema karjamaa grand Rand'is kuri-tahtliselt, rusadega ja muude alatute abinõudega ammale on amandamid

Nivolet Missugusest riiukadest Teie räägite? Seaduse poolt liibatud riiukadest?

Gibain Ei, seadusepoolt mitte lubatud riiukadest. Wägiwalt last, kui Te tahate

Martin Wägivall ast!! Ja, mis see peab küll siis tähendama? [Pr. de la Haye'le] Kas waheest Teie oma adwokaadile tarnateid iusaid lugusi olite jutustanud?

Pr. de la Haye [terawalt, kui ta Gibain'ga tara rääkinud oli] Ta ütleb, mis ta ütelda tahab

Martin So? Tõesti? Mis ta ütelda tahab!? Noh, siis peab ta ka kohe küll ära ütlema!

Pr. de la Haye Mis Teie selle all mõtle-te, härra Martin?
Martin Oo, ei midagi isearalist.
Pr. de la Haye Süsgi! Ma tahaksin paluda, et Teie sel gesti wälja üt-lete, mis Teie ütelda tahate. Teie tähendate sääl millegi hirmsa asja pääle, ja siis tahate Teie minu käest jälle ära libiseda. Nõnda olete Teie ikka teinud. Laduge wälja, laduge wälja, mis teil südame pääl on! aga Teie ei tea midagi ja ei wõi ka midagi ütelda, mitte midagi, mitte midagi – – mitte midagi.
[Iga „mitte midagi" juures lööb ta oma käekotikesega laua pihta.]
Martin Noh – ma ei tea!
Nivoet Ma wõiksin ka juurde lisada, et Teie wale teatid olete and-nud, mitte ainult oma nime, waid ka oma wanaduse kohta. Ma lejan artiklis mitmes kohas

kolme aastast wahet
Martin Ütleme seitse aastast
Pr. de la Haye See on häbematu! Ma olen Teie sugulane, Martin. Teie peaksite häbipärast punaseks minema, kui Teie mind nii teotate. Teie olete üks lurjus!
Nivolet Ütelge aga kõik ära, minu preili! - See kõik tuleb protokolli
Martin [pr. de la Haye'le] Mina olen Teie wastu wägiwalda tarwitanud? Mina? Teie wastu? Wägiwalda? See ei oleks Teile wahest sugugi wastumeelt olnud!
Preili de la Haye Kuidas Teie seda arwate?
Martin Teie mõistate mind wäga hästi.
Pr. de la Haye [Belluche'le] Kirjutage protokolli, et ta tõend ab, nagu oleks minul soow olnud, et ta minu kallal wägiwalda tarwitab!
T[illegible] [P[illegible]walt] Ei minu armas,

selleks olete Teie mulle liiga inetu!

Belluche On juba kirjutatud

Martin Nõnda!

Pr de la Haye Liiga naeruwäärt!

Belluche On juba kirjutatud

Martin Nõnda!

Pr. de la Haye Liiga närune

Belluche [kirjutab.] ... närune.

Martin Nõnda!

Pr. de la Haye Minu kallal wägiwalda tarwitatud!! Ei minu sõber! Sääl peaks koguni teine mees tulema kui Teie.

Martin Ühe Plantin'i tarwis on Teil kaunis suured nõudmised, preili.

Pr. de la Haye Nüüd on otsas.... Härra Giboin! Ma ei kirjuta millegi alla ja ei wõta midagi tagasi. Protsess läheb edasi minu wiimse hingetõmbuseni, minu wiimse krossini

Martin Siis ta enam kaua ei kesta

Nivolet [Kuulatab]

Pr. de la Haye Seda tahame alles näha saada. Wõib olla on mulle weel mõni sissetulekuwene, mida Teie minult ära ei ole warastanud.

[Belluche ja Gibain tõendawad seda pääniputamisega]

Martin Ma palun seda kohe ülestähendada, ta on mind wargaks nimetanud!

Pr. de la Haye Ei!

Martin Ja!

Pr. de la Haye Wõib olla et Teie olete, aga ütelnud ma seda ei ole. Palun üles tähendada, et ma seda mitte ütelnud ei ole. Härrad siin on minu tunnistajad. Ah, arwate Teie mind hirmutada wõiwat. See saab Teil raske olema. Ma protsessin wiimse were tilgani! Karjamaa on minu.

Martin Ei.

Pr. de la Haye Mets on minu!

Martin Ei!
Pr. de la Haye Maja on minu
Martin Ei.
Pr. de la Haye Ja, ja, ja! [Giboinle]
Protsess läheb edasi. Ta on wale teateid andnud. Meie paneme selle wa armsa Martini trellide taha. Uus uurimine peab algama ja lõpuks pean mina ometi woitma! Ma tahan nüüd ainult rutttu raha tuua, et asja käima panna ja seda häbemata poisi purukstampida. Jällenägemiseni härra Martin! [Wihaselt ära]

10 etendus.

Endised ilma Pr. de la Haye'ta
Martin Aa! Kui tema nii peale hakkab siis tahan ma oma armsale tädi tütrele seda meelehääd teha. Õieti olen ma sellega wäga rahul. Protsess läheb sellega edasi,

härra Nivolet. Meie tahame oma õigust kaitsta, Mul ei ole wähematgi himu, enn ast paljaks riisuda lasta. Ta peab juba arusaama, kellega tal tegemist on. Ma tahan häämeelega maksta...
ja hästi maksta, et tal nokk hästi kinni topitakse.

Nivolet Teie teenistuses, härra Martin!

Martin [ära]

Ületendus.

Endised ilma Martinita pärast proua Belluche.

Belluche [Läheb, niipea, kui Martin ära, Nivolet juurde, rõõmust hüiegades, wälja sirutatud kättega] Minu kallis waimees! Minu armas pois [kaelustawad]

Gibson [Nivoletle] Armas sõber, ma pean Teile oma imestust awaldama.

Proua Belluche Kui kliendid seda pilti näeksiwad

Belluche Mul on järeltulija, kes minuwääriline on,

Giboin Temast saab meie meister!

Belluche Ja sellejaoks on ta ommidagi õppinud

Pr. Belluche Minu härrad, nüüd ei saa enam kalu!

Belluche Naeruwäärt! Meie jaoks on ikka — kuldkalad!—

— . Eesriie. . —